

JOB-SHADOWING V PRAXI: KROK ZA KROKOM

Pozorovanie pri práci (job-shadowing) je **vzdelávacia metóda**, pri ktorej sledujete prácu skúseného kolegu alebo odborníka v reálnom pracovnom prostredí. Autentické a personalizované interakcie s ľuďmi v práci, na ich pracoviskách, sú vynikajúcim nástrojom pri Vašom **kariérom rozvoji**, získavaní nových zručností, zavádzaní nových prístupov vo Vašej organizácii. Zároveň vytvára príležitosti pre vytváranie **sietí kontaktov**.

Vzhľadom k tomu, že job-shadowing je vzdelávacou aktivitou, v mnohých oblastiach sa dá prirovnať k žiackym stážam: musí mať **jasný vzdelávací cieľ** a musí byť **interaktívny**. Zahŕňa vzdelávací plán, zadanie (úlohu) a diskusiu s mentorom. Pravidlá programu od roku 2026 vyžadujú **jasné určenie hlavného mentora** v prijímajúcej organizácii, t. j. osobu, ktorej prácu účastník počas trvania aktivity „tieňuje“. Jedného mentora môžu v rovnakom čase pozorovať **maximálne dvaja účastníci**.

JOB-SHADOWING MÁ 3 ZÁKLADNÉ FÁZY:

PRÍPRAVA

- Poznám svoje **ciele** (čo sa chcem naučiť, aké kompetencie rozvíjať).
- Komunikujem s **hostujúcou organizáciou** (harmonogram).
- Mám informácie o **mentorovi** (očakávania, štruktúrovaný program, role a úlohy).
- Oboznámil/a som sa s **pravidlami správania a mlčanlivosti**.
- Skontroloval/a som **administratívne náležitosti** (cestovný príkaz, poistenie, dokumenty).

Buďte trpezliví – je ťažké robiť svoju každodennú prácu a zároveň byť dobrým mentorom.

REALIZÁCIA

- Sledujem prácu mentora, **robím si poznámky**.
- **Aktívne sa učím**: kladiem konštruktívne otázky, diskutujem, riešim zadania (ak je to dohodnuté).
- **Rešpektujem** pracovné prostredie: nezasahujem do práce bez povolenia.
- Dodržiavam **časový harmonogram**.
- Vnímam **procesy, kultúru a interakcie**.

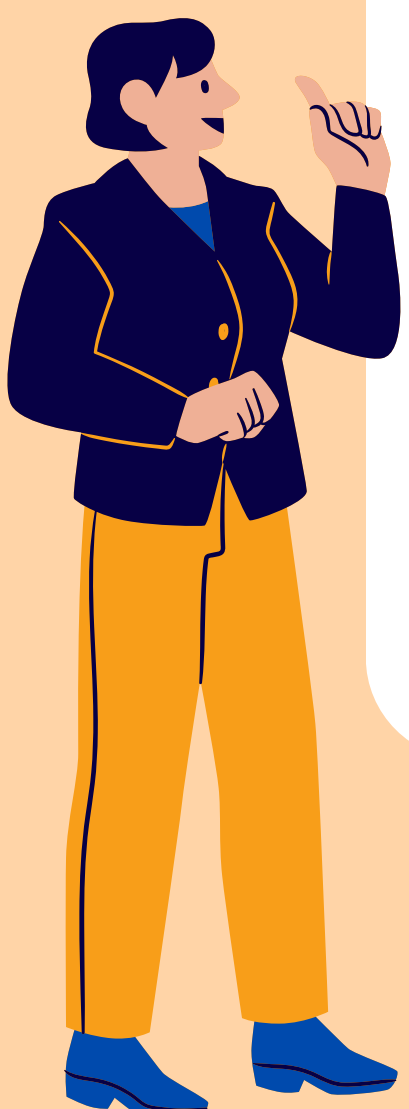
Ved'te si „denník“ – zapisujte si získané poznatky, zaznamenávajte si otázky – a nebojte sa pýtať!

REFLEXIA

- **Spätná väzba**: spolu s mentorom som vyhodnotil/a, či sa naplnili moje ciele (certifikát/dokument potvrdzujúci nadobudnuté kompetencie, napr. **Europass**, ktorý viem zaradiť do svojho portfólia).
- Zhrnul/a som získané **poznatky a odporúčania**.
- Zdieľal/a som poznatky s **kolegom alebo tímom** (správy, prezentácie, hodnotiace stretnutie).
- Identifikujem možnosti – spolu s kolegami a vedením – **ako aplikovať získané poznatky** v praxi.

Konkrétne zadanie môže byť užitočné – mentor má dobrú predstavu, či a čo ste sa naučili a zároveň Vám môže uľahčiť prenos poznatkov do Vašej školy.

AKO ÁNO

- ✓ Na základe potrieb školy a cieľov Plánu pre Erasmus máte vopred premyslené a naplánované jasné a čo najkonkrétnejšie vzdelávacie výstupy alebo v širšom poňatí inovácie (postupy, prístupy, procesy).
- ✓ Na procese definovania vzdelávacích výstupov sa podieľali aj Vaši kolegovia a vedenie školy.
- ✓ Čím jasnejšie sú vopred definované vzdelávacie výstupy alebo inovácie, tým lepšie sa dá plánovať dopad mobility. Ak presne viete, aké sú potreby Vašej organizácie, tým lepšie dokážete definovať vzdelávacie výstupy alebo inovácie.

AKO NIE

- ✗ Pozorovanie pri práci v skupine: jeden mentor pre všetkých, plnenie úloh/činností spoločne.
- ✗ Počas mobility: krátkodobé, povrchné a nesystematické pozorovanie viacerých kolegov.
- ✗ Ako mentor je uvedený zamestnanec školy bez potrebnej odbornosti; jej/jeho úloha je iba formálna.
- ✗ Pozorovanie pri práci sa využije ako prípravná návšteva (časť programu je venovaná príprave budúcich mobilít, dohadovaniu spolupráce).
- ✗ Zamieňanie pozorovania pri práci za kurz.
- ✗ Prekrývajú sa role pozorovateľa pri práci a sprevádzajúcej osoby – je potrebné ich dôsledne odlíšiť.
- ✗ Pozorovanie pri práci je sledom exkurzií a návštev rôznych inštitúcií alebo pracovísk.
- ✗ Program pripravila podporná organizácia a prebieha v priestoroch podpornej organizácie.

PRÍKLAD PROGRAMU JOB-SHADOWINGU

Ciele:	Osvojiť si nové prístupy k inkluzívnemu vzdelávaniu . Pozorovať prácu učiteľov so žiakmi so ŠVVP . Spoznávať diferencované vyučovacie metódy , univerzálny dizajn pre učenie (UDL) a individualizáciu.
Požiadavky na hostujúcu organizáciu:	Stredná odborná škola alebo tréningové centrum so skúsenosťami s inklúziou. Aktívna spolupráca so školskými psychológmi, špeciálnymi pedagógmi alebo mentormi. Skúsenosti s prácou so: <ul style="list-style-type: none">• žiakmi so zdravotným znevýhodnením,• žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia,• žiakmi s migračným alebo jazykovým znevýhodnením.
PROGRAM	
1. deň - Úvod	<ul style="list-style-type: none">• Privítanie a predstavenie školy a tímu.• Prezentácia systému inkluzívneho vzdelávania v danej krajine.• Detailná diskusia a zopakovanie cieľov a priebehu job-shadowingu.
2. – 3. deň – Pozorovanie vyučovania	Job shadowing vo vybraných heterogénnych triedach. Zameranie na: <ul style="list-style-type: none">• diferenciáciu úloh,• prácu v zmiešaných skupinách,• podporu žiakov so ŠVVP. Reflexia s pozorovaným/-i učiteľom/učiteľmi/s mentorom.
4. deň – Podporné mechanizmy	Stretnutie so školským podporným tímom (špeciálny pedagóg, psychológ, mentor). Pozorovanie individuálnej alebo skupinovej podpory žiakov. Reflexia s pozorovaným/-i učiteľom/učiteľmi: diskusia o spolupráci školy s rodičmi.
5. – 6. deň – Metódy a nástroje inklúzie	Pozorovanie inkluzívnych vyučovacích metód (projektové vyučovanie, UDL, digitálne nástroje). Zoznámenie sa a práca s asistenčnými technológiami a pomôckami. Plánovanie vyučovacej hodiny. Reflexia s pozorovaným/-i učiteľom/učiteľmi/s mentorom.
6. deň - Reflexia	Spolu s mentorom: <ul style="list-style-type: none">• Prezentácia zadania.• Zhrnutie získaných poznatkov a skúseností s mentorom.• Návrh konkrétnych zmien pre svoju školu.• Záverečné vyhodnotenie mobility.
Po návrate	Krátkodobé opatrenia (1 – 3 mesiace) <ul style="list-style-type: none">• Prezentácia skúseností z mobility na pedagogickej rade a zdieľanie konkrétnych príkladov dobrej praxe s kolegami.• Úprava vyučovacích materiálov pre žiakov so ŠVVP. Strednodobé opatrenia (3 – 12 mesiacov) <ul style="list-style-type: none">• Zavedenie prvkov podpory do odborných predmetov.• Spolupráca s výchovným poradcom a školským podporným tímom.• Pilotné overovanie inkluzívnych metód v jednej triede. Dlhodobé opatrenia (1 – 3 roky) <ul style="list-style-type: none">• Spoluvytváranie školskej stratégie inklúzie. Indikátory úspechu <ul style="list-style-type: none">• Zlepšená adaptácia žiakov so ŠVVP.• Vyššia miera zapojenia sociálne znevýhodnených žiakov.• Pozitívna spätná väzba od žiakov a kolegov.